

Virusabort (smitsom kastning) hos hopper

AF DYRLÆGE M. HØJHOLDT HANSEN

Virusabort hos hopper skyldes et equint herpes virus type I (EHV I), og samme virus er tillige årsagen til en stor del af virusbetingede luftvejsinfektioner, især hos yngre heste, samt i sjældne tilfælde desuden årsag til lammelser.

Det har indtil for få år siden været den almindelige opfattelse, at der var en direkte forbindelse mellem ovennævnte 3 sygdomsmanifestationer, således at luftvejsinfektion hos ungheste med EHV I ved smitte til drægtige hopper kunne forårsage kastning, eller lammelser hos heste eller omvendt.

Ved den forbedrede laboratorieundersøgelsesteknik har det imidlertid ved laboratorieundersøgelser i USA og Australien vist sig, at nævnte EHV I består af 2 subtyper eller fraktioner: subtype 1 – abortfraktionen, som kan angribe drægtige hopper og forårsage kastning og som kan forårsage lammelser, og subtype 2 – lungefraktionen, der specielt hos yngre heste medfører luftvejsinfektioner.

EHV I – subtype 1 – abortfraktionen, kan angribe drægtige hopper og medføre kastning efter 14-120 dage. Kastningen sker hyppigst i sidste del af drægtighedsperioden – oftest i 9.-11. drægtigheds måned, men kan forekomme allerede i 4. måned. Eventuelt kan føllet fødes levende, men dør så inden for 48 timer efter fødslen. Hoppen viser ikke på noget tidspunkt tegn på sygdom, men kastning sker pludseligt uden nogen forberedelse: hævet yver o.s.v. Hoppen bliver som regel ren af sig selv, og der er almindeligvis ingen problemer med atter at få den drægtig. I sjældne tilfælde kan virusinfektionen medføre lammelser i mere eller mindre udtalt grad af bagparten.

EHV I – subtype 2 – lungefraktionen, angriber hyppigst heste op til 3 år. Efter en inkubationstid på 2-10 dage får hesten feber, 39°-40°, bliver nedstemt og får nedsat ædelyst, klart næseflåd, som senere kan blive gullighvidt, hvis der sker en sekundær infektion med bakterier. I nogle til-

fælde ses hævelser i benene og under bugen. I ukomplicerede tilfælde er hesten almindeligvis rask igen i løbet af en ugestid, men i nogle tilfælde kan lidelsen gå over i en kronisk luftvejsinfektion med hoste, f.eks. hvis hesten ikke fritages for arbejde under og i tilstrækkelig lang tid efter infektionen.

Forebyggende foranstaltninger

I tilfælde af kastning isoleres hoppen. Foster + fosterhinder fjernes. Strøelsen destrueres, og desinfektion af boks og redskaber, der har været i forbindelse med foster eller hoppe, foretages. Der vil være en smitterisiko for andre drægtige hopper i op til 4 uger, i hvilket tidsrum isolationen opretholdes.

Forebyggende vaccination med Pneumabort-K-vaccine mod abortfraktionen i 5., 7. og 9. drægtigheds måned kan give en vis grad af beskyttelse. Den naturlige immunitet efter kastning har kun en varighed af 2-3 måneder. Selv om der ikke er nogen direkte sammenhæng mellem lungefraktionen hos de yngre heste og kastningsudbrud, mener man, at den almindeligvis hos yngre heste gentagne smitte med lungefraktionen kan give en vis resistens, ikke bare mod lungefraktionen, men ved krydsresistens også mod abortfraktionen.

Heste kan være sunde smittebærere, d.v.s. huse virus i flere år, og ved stress-tilstande kan sygdomsudbrud forekomme. Stress-tilstande kan f.eks. skyldes dårlige staldforhold, herunder ventilation, utilstrækkelig fodring, belastende transporter, overtræning eller hyppig kontakt med fremmede eller sammenbragte heste, hvoraf nogle ofte står med en subklinisk infektion, d.v.s. de viser ikke symptomer på sygdom, er tilsyneladende raske, men har måske nedsat præstationsevne, er trætte og svarer ikke på træning. Sådanne heste vil i en periode opformere og udskille smitte til omgivelserne. Derved på-

føres raske heste smitte, deres immunsystem belastes, og et sygdomsudbrud bliver måske følgen.

En effektiv og ensartet vaccination er vigtig for en god staldimmunitet. Herved vil man kunne nedbringe smitepresset i stalden betydeligt og hindre, at nyindslæbt smitte opformerer i dårligt beskyttede heste. – I år med mange luftvejsinfektioner ses tydeligt flere kastningstilfælde, fordi disse infektioner belaster de drægtige hoppers immunsystem og dermed giver den »slumrende« virusabortinfektion mulighed for at få overtag og blusse op. – Kontakt af drægtige hopper til sammenbragte heste bør derfor undgås.

Enhver form for vaccination giver ikke sikkerhed, men kun forøget immunitet mod den pågældende infektion.

Lungefraktionen giver som regel kun kliniske symptomer hos heste op til 3 år. Ældre heste får ved smitte almindeligvis et betydeligt mildere forløb af sygdommen eller overhovedet ingen symptomer, fordi de har opnået en vis resistens grundet gentagne infektioner med virus.

Ved en undersøgelse i Sverige i 1984 af frekvensen af virus som årsag til luftvejslidelser har det vist sig, at EHV I – subtype 2 var en lige så hyppig årsag som influenza-virus, hvorfor det må være lige så vigtigt at vaccinere mod dette virus som mod influenza-virus, og ikke blot som nu påbudt 1 gang om året, men mindst 2 gange om året, specielt hos yngre heste. Det har nemlig ved undersøgelser vist sig, at den ved vaccination opnåede beskyttelse allerede efter 3 måneder er betydeligt aftagende. Hos galop- og travheste er vaccination derfor påbudt hvert halve år, endnu dog kun mod influenza-virus. Vaccination mod EHV I – lungefraktionen, kan foretages med Resequin-vaccine, som tillige er en influenza-vaccine og desuden beskytter mod revovirus, som forårsager luftvejsinfektioner af lignende forløb og hyppighed som influenza.